

VYUŽITÍ ZPOŽDĚNÝCH NEUTRONŮ KE STANOVENÍ ŠTĚPNÉHO MATERIÁLU

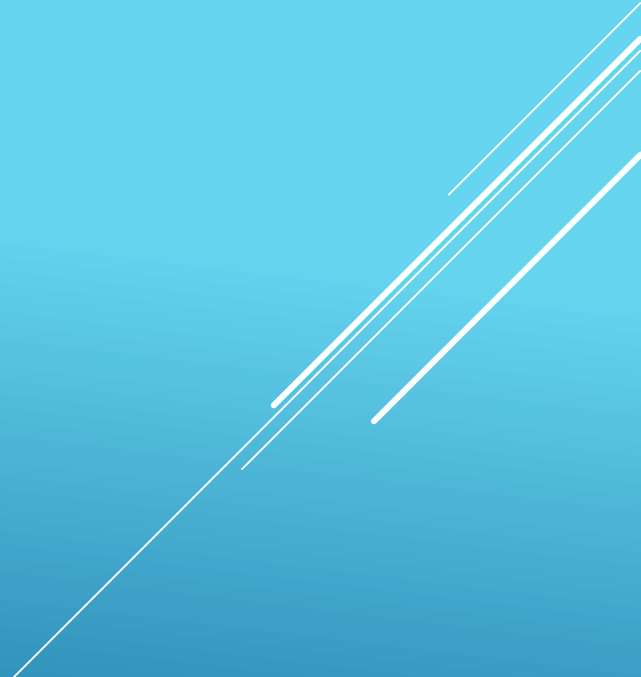
Kateřina Rosická

Jiří Apjár

ÚVOD

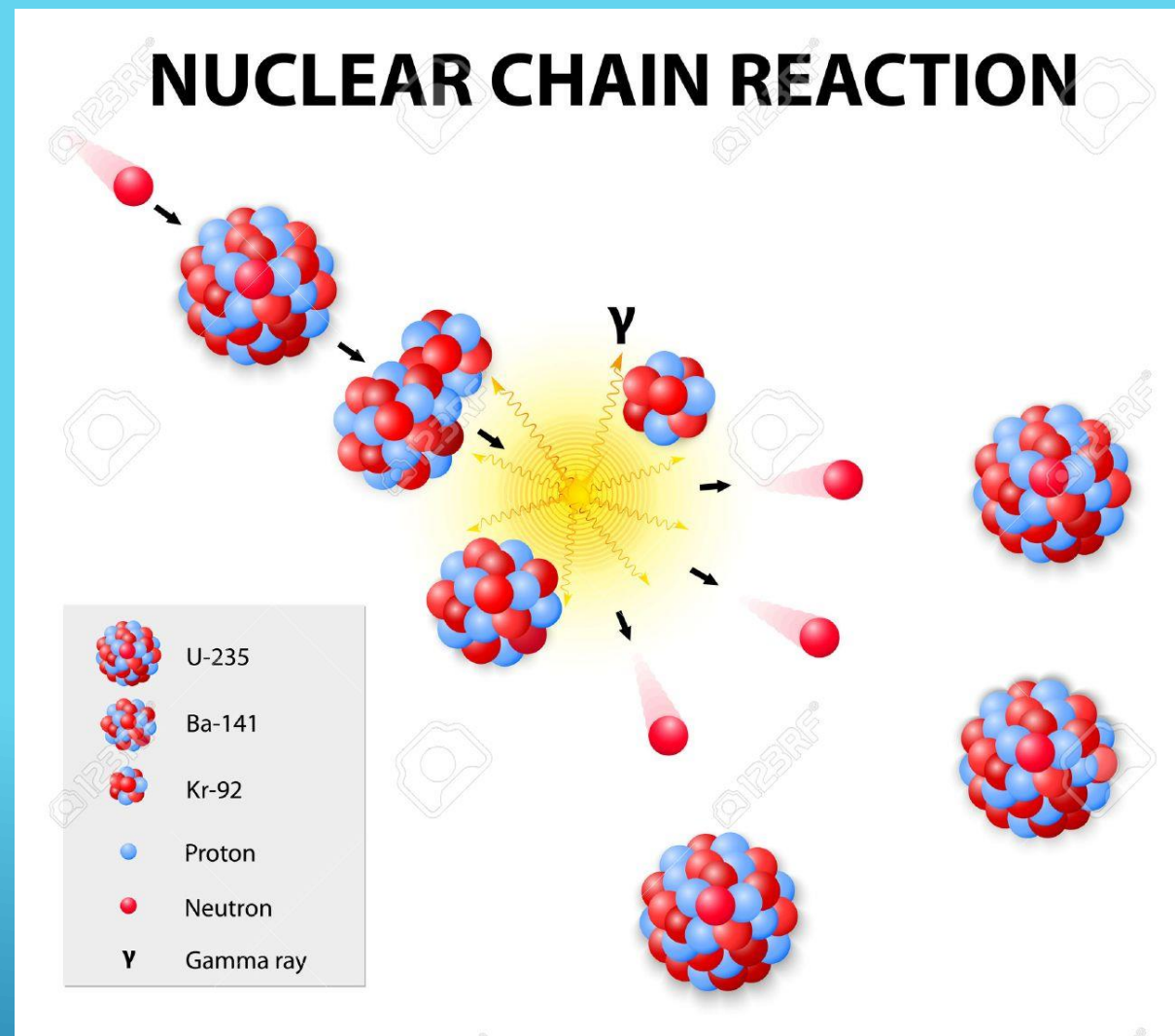
- ▶ Nedestruktivní metoda zjišťující množství ^{235}U ve vzorku
- ▶ Možnost zjištění obohacení materiálu
- ▶ Možnost zjištění hmotnosti materiálu na základě míry obohacení

POMŮCKY MĚŘENÍ

- ▶ Aktivní zóna školního reaktoru VR-1
  - ▶ 3 plynové detektory + elektronika
  - ▶ Software pro záznam měření
-
- A decorative graphic consisting of several parallel white lines of varying lengths, slanted upwards from left to right, located in the bottom right corner of the slide.

ŠTĚPENÍ

- ▶ Dochází k němu v aktivní zóně reaktoru
- ▶ Neutron narazí do jádra (většinou do ^{235}U)
- ▶ Neutron rozštěpí ^{235}U většinou na 2 menší jádra, což uvolní energii
- ▶ Z jádra vyletí 2-3 neutrony a štěpení pokračuje

ZPOŽDĚNÉ NEUTRONY

- ▶ Vznikají jako produkt při jaderném štěpení
- ▶ Nevznikají přímo při rozpadu uranu
- ▶ Vznikají rozpadem produktů štěpení
- ▶ Tyto produkty mají poločas rozpadu v řádech sekund (proto zpožděné)

POSTUP MĚŘENÍ

- ▶ Ozáření vzorků v aktivní zóně po dobu 400 s
- ▶ Změření aktivity v úseku 100 s od vyjmutí z aktivní zóny
- ▶ Zaznamenání hodnot ze všech 3 detektorů
- ▶ Zpracování výsledků

CÍLE MĚŘENÍ

- ▶ Různé hodnoty aktivity z detektorů
- ▶ Určení neznámé hmotnosti při stejném obohacení
- ▶ Určení neznámé míry obohacení při stejné hmotnosti
- ▶ Určení pozadí u všech detektorů

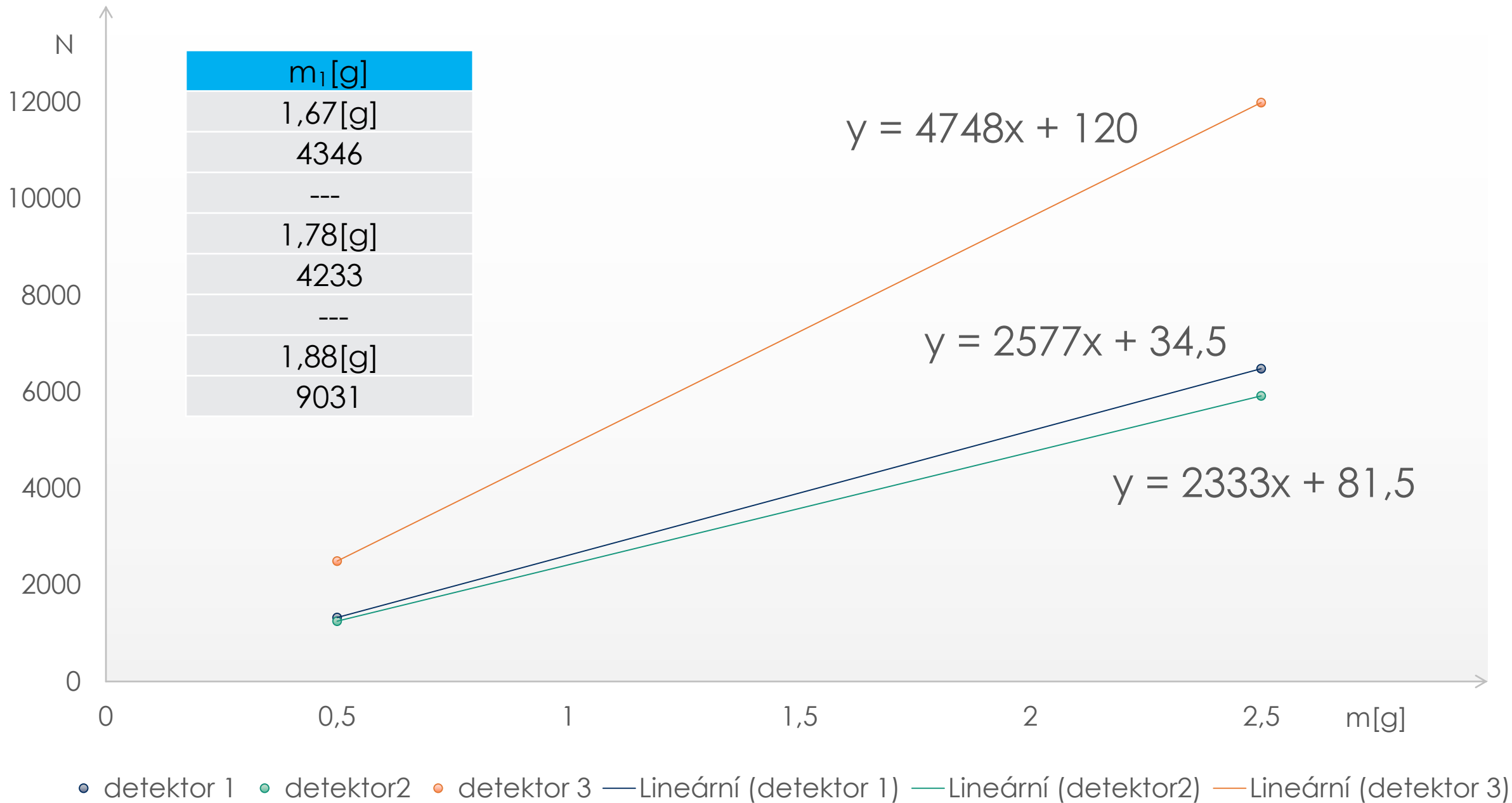

URČENÍ HMOSTNOSTI

detektor 1			m_1 [g]
m[g]	0,5	2,5	1,67
K	1323	6477	4346
detektor 2			m_1 [g]
m[g]	0,5	2,5	1,78
K	1248	5914	4233
detektor 3			m_1 [g]
m[g]	0,5	2,5	1,88
K	2494	11990	9031

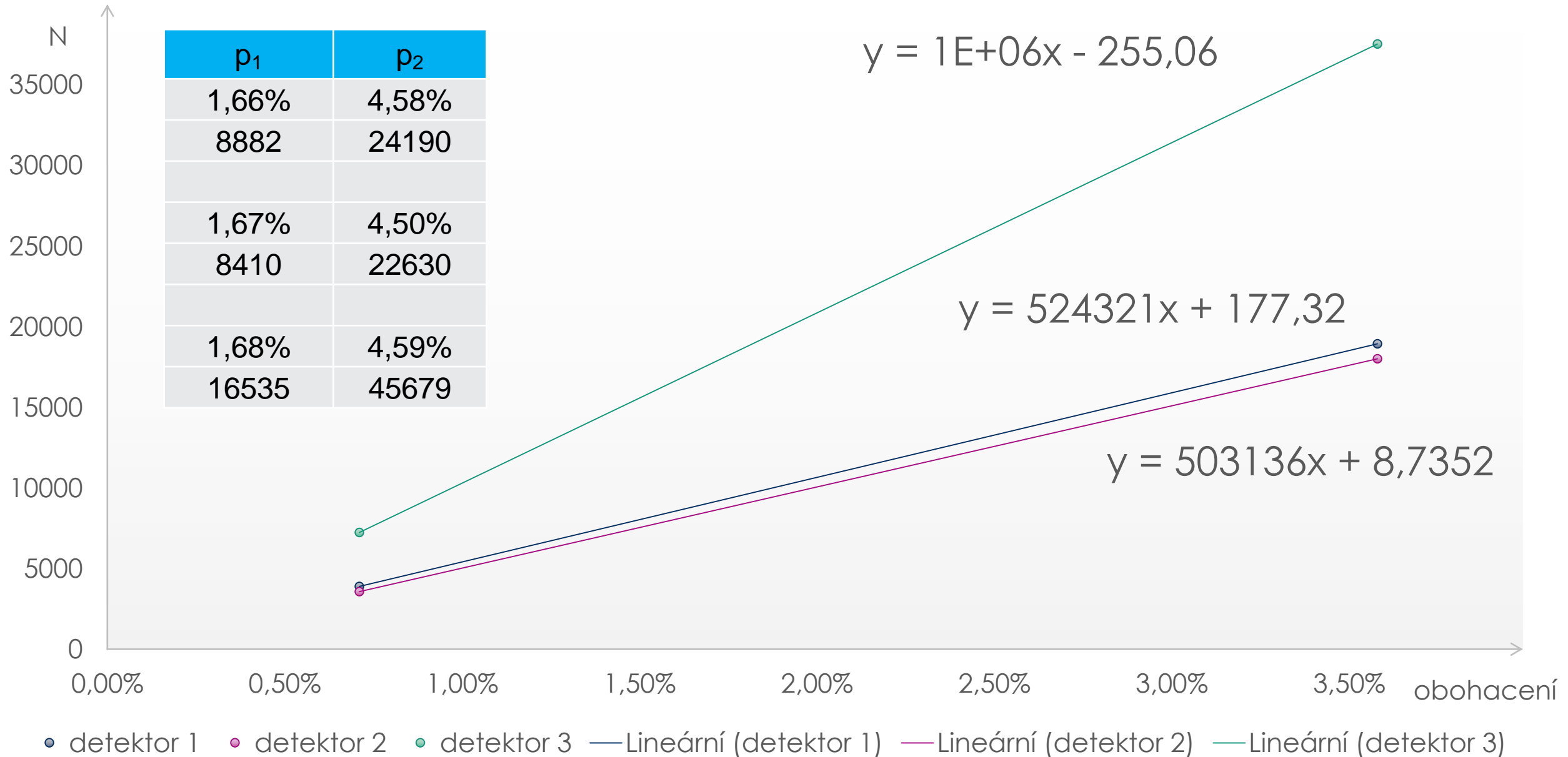
Závislost počtu detekcí na hmotnosti

URČENÍ MÍRY OBOHACENÍ

detektor 1			p_1	p_2
p	0,71%	3,58%	1,66%	4,58%
K	3900	18948	8882	24190
detektor 2				
p	0,71%	3,58%	1,67%	4,50%
K	3581	18021	8410	22630
detektor 3				
p	0,71%	3,58%	1,68%	4,59%
K	7242	37547	16535	45679

Závislost počtu detekcí na míře obohacení materiálu

ODCHYLKA A CELKOVÉ VÝSLEDKY

- ▶ **Určení neznámé hmotnosti**
  - ▶ $m_1 = (1,78 \pm 0,06)\text{g}$ [1,7g]
- ▶ **Určení neznámého obohacení**
  - ▶ $p_1 = (1,67 \pm 0,01)\%$ [1,32%]
  - ▶ $p_2 = (4,56 \pm 0,03)\%$ [4,42%]

ZÁVĚR

- ▶ Vysoká přesnost výsledků
- ▶ Nepřesnost způsobena
  - ▶ krátkým měřeným úsekem
  - ▶ mrtvou dobou detektoru
  - ▶ nedokonalostí detekční trasy
  - ▶ odchylkou zadaných údajů

ZDROJE

- ▶ [online]. Dostupné z databáze obrázků 123rf.com:
https://www.123rf.com/photo_28514977_stock-vector-neutron-striking-the-uranium-235-atom-to-make-a-uranium-236-atom-uranium-236-splits-into-an-atom-of-.html
- ▶ [online]. Dostupné ze stránek Státního úřadu pro jadernou bezpečnost:
<https://www.sujb.cz/fileadmin/sujb/imgs/importovane/nove/Vrabec1.bmp>